

TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN TIETOSUOJAILMOITUS

Olette osallistumassa tieteelliseen tutkimukseen. Tässä tietosuojailmoituksessa sinulle kerrotaan henkilötietojesi ja lapsesi henkilötietojen käsittelystä osana tutkimusta. Sinulla on lain mukaan oikeus saada nämä tiedot.

1. Rekisterinpitäjät Sarjakuvat porttina lukemiseen -tutkimuksessa

Rekisterinpitäjä vastaa henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta tutkimuksessa.

Tämän tutkimuksen **yhteisrekisterinpitäjiä** ovat:

- Jyväskylän yliopisto, Seminaarinkatu 15, PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto. Y-tunnus 0245894–7. Jyväskylän yliopiston tietosuojavastaava: tietosuoja@ju.fi, +358 40 805 3297.
- Aalto-yliopisto, Otakaari 1B, PL 11000, 00076 Aalto. Y-tunnus 2228357–4. Aalto-yliopiston tietosuojavastaava: tietosuojavastaava@aalto.fi, +358 9 47001.
- Turun yliopisto, Oppimisanalytiikan tutkimusinstituutti, 20014 Turun yliopisto. Y-tunnus 0245896-3. Turun yliopiston tietosuojavastaava: dpo@utu.fi, +358 29 450 3009.
- Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Työpajankatu 8, PL 58300, 00099 Helsingin kaupunki. Y-tunnus 0201256–6. Helsingin kaupungin tietosuojavastaava: tietosuoja@hel.fi, +358 9 310 1691.

Tutkimuksen vastuullinen johtaja ja yhteyshenkilöt

Tutkimuksen vastuullinen johtaja

Professori Minna Torppa
minna.p.torppa@ju.fi
puh. +358 14 260 1211
Opettajankoulutuslaitos,
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto

Yhteyshenkilöt

Jyväskylän yliopisto
Professori Minna Torppa
minna.p.torppa@ju.fi
puh. +358 14 260 1211

Aalto-yliopisto
Professori Matti Sarvimäki
matti.sarvimaki@aalto.fi
puh. +358 9 47001

Turun yliopisto, Oppimisanalytiikan tutkimusinstituutti

Professori Mikko-Jussi Laakso

villeteam@utu.fi

puh. +358 29 450 5000

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kehittämispalvelujohtaja Marjo Kyllönen

marjo.kyllonen@hel.fi

puh. +358 50 376 3461

Henkilötietoja tutkimuksessa käsittelevät tutkimusryhmän jäsenet ovat sopimussuhteessa Jyväskylän yliopistoon, Aalto-yliopistoon, Turun yliopistoon tai Helsingin kaupunkiin. Lisätietoja henkilöistä saa tutkimuksen johtajalta.

2. Henkilötietojen käsittelijät

Henkilötietojen käsittelijällä tarkoitetaan tahoa, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun ja sen antamien ohjeiden mukaisesti. Henkilötietojen käsittelijän kanssa laaditaan tietojenkäsittelysopimus. Tässä tutkimuksessa henkilötietojen käsittelijöitä ovat:

- Sanoma Media Finland (Aku Anka) / Egmont Story House AB (Kalle Anka)
- REDCap Sweden AB (kyselyohjelmisto)
- Tilastokeskus

Tutkimuksen toteutuksen aikana rekisterinpitäjä voi käyttää henkilötietojen käsittelijöitä, joita ei pystytä nimeämään etukäteen. Käsittelijöiden kanssa tehdään aina tarvittavat sopimukset ja niiden soveltuvuus henkilötietojen tietoturvalliseen käsittelyyn arvioidaan ennen sopimuksen tekoa. Rekisteröityä informoidaan käsittelijän käyttämisestä erikseen, jos muutos on merkittävä rekisteröidyn näkökulmasta.

Tutkimustiedon oikeellisuuden varmistamiseksi rekisterinpitäjä voi antaa tietoja käsiteltäväksi (ensisijaisesti ilman suoria tunnistetietoja) ns. tutkimuksen monitoroijalle tai verifioijalle määräajalle, mikäli tämä on välttämätöntä. Nämä toimivat tutkimushenkilöstön valvonnassa. Heidän kanssaan tehdään tietojenkäsittelysopimukset, mikäli he vastaanottavat henkilötietoja.

3. Henkilötietojen muu luovuttaminen tutkimuksen aikana

Tutkimuksen toteuttamiseksi henkilötietojasi luovutetaan alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisesti Tilastokeskukselle rekisteriaineistojen lisäämiseksi. Käsittely perustuu yleiseen etuun (tietosuojalain 4 § 3 kohta), kuten koko hankkeessa. Tällöin huolehditaan riittävästä teknisistä ja organisatorisista suojoimista: kaikki tiedot siirretään suojatussa yhteydessä ja molemmissa organisaatioissa tietoihin on pääsy vain rajatuilla henkilöillä, joita sitoo vaitiolovelvollisuus. Saat halutessasi tutkimuksen vastuulliselta johtajalta tarkat tiedot siitä, minne tietojasi on luovutettu.

4. Sarjakuvat porttina lukemiseen -tutkimuksessa käsiteltävät henkilötiedot

Henkilötietojasi käsitellään tiedotteessa kuvattua tutkimustarkoitusta varten. Tietojen kerääminen perustuu tutkimussuunnitelmaan.

Tutkimusinterventio koskee kotiin kolmen kuukauden ajan toimitettavia Aku Anka -sarjakuvia ja niiden vaikutusta lasten lukuuntoon. Jotta tämä on mahdollista, Sanoma Media Finlandille / Egmont Story House AB:lle luovutetaan niiden lasten nimi ja osoitetiedot, joilta on tähän huoltajan suostumus. Sanoma Media Finland /

Egmont Story House AB säilyttää osoitetietoja vain tämän toimitusajan eikä hyödynnä tietoja markkinointiin. Sanoma Media Finlandille ei luovuteta mitään muuta tutkimukseen osallistuvia koskevaa tietoa.

Tutkimuksessa käsitellään alla eriteltyjä henkilötietoja. Suoria tunnistetietoja (esimerkiksi nimi, oppijanumero ja edu.hel.fi-tunnus) käytetään vain oppilaiden, huoltajien ja opettajien vastausten yhdistämiseen, eikä niitä sisällytetä analysoitaviin aineistoihin. Henkilötunnus toimitetaan vain Tilastokeskukseen rekisteriaineistojen yhdistämistä varten. Analyysseja varten aineisto pseudonymisoidaan, eli yksilöivät tiedot muutetaan numerotunnisteiksi, joista vastaajat eivät ole tunnistettavissa.

Oppilaat:

- Nimi
- Koulu ja luokka
- Osoitetiedot (Aku Ankkojen lähettämiseksi)
- Oppijanumero
- edu.hel.fi-tunnus
- Henkilötunnus
- Sukupuoli
- Kieli
- Suomen/ruotsin kielen oppimäärä
- Oppimisen tuki
- Poissaolojen määrä

Huoltajat:

- Nimi
- Sähköpostiosoite
- Puhelinnumero
- Suhde lapseen (esim. äiti/isä)
- Koulutus

Opettajat:

- Nimi
- Koulu ja luokka
- Sähköpostiosoite
- edu.hel.fi-tunnus
- Koulutus
- Työkokemus

Sinua koskevia tutkimuksen kannalta tarpeellisia tietoja kerätään myös muista lähteistä:

Tilastokeskuksen rekisteriaineisto

Yhdistettävät rekisteriaineistot perustuvat kyselyhetkellä saatavilla olevaan viimeisimpään tietoon. Tulotiedot kattavat kolme viimeisintä saatavilla olevaa vuotta.

Oppilaat:

- Sukupuoli
- Äidinkieli
- Syntymäpaikka ja -aika (kuukausi ja vuosi)

Huoltajat:

- Sukupuoli
- Äidinkieli
- Syntymäpaikka ja -aika (kuukausi ja vuosi)

- Suomeen muuttamisen ajankohta (jos henkilö on syntynyt ulkomailla)
- Tulot
- Ammatti
- Koulutus
- Perheen lasten lukumäärä, sukupuolet ja syntymävuodet

Osa tutkimukseen osallistuvista oppilaista on osallistunut kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun ja/tai lukutaidon interventiotutkimukseen lukuvuonna 2024–2025. Mikäli huoltaja antaa suostumuksen, nämä tiedot voidaan yhdistää Tilastokeskuksessa tässä tutkimuksessa kerättäviin tietoihin. Yhdistettyjä aineistoja käsitellään vain Tilastokeskuksen tarjoamassa rajatussa etäkäyttöympäristössä niiden tutkijoiden toimesta, joilla on tähän lupa.

Tutkimuksessa ei käsitellä erityisiä henkilötietoryhmiä.

Tämä tietosuojailmoitus on julkaistu tutkimuksen verkkosivulla ja tutkittavalle on annettu suora linkki näihin tietoihin tutkimustiedotteen yhteydessä.

5. Henkilötietojen käsittelyn oikeudellinen peruste tieteellisessä tutkimuksessa

Henkilötietojesi käsittely on tarpeen yleisen edun mukaisen tieteellisen tutkimuksen toteuttamiseksi tietosuojalain 4 § 3-kohdan perusteella.

6. Henkilötietojen siirto EU/ETA ulkopuolelle

Tutkimuksessa henkilötietojasi ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

7. Henkilötietojen suojaaminen

Henkilötietojen käsittely tässä tutkimuksessa perustuu asianmukaiseen tutkimussuunnitelmaan ja tutkimuksella on vastuuhenkilö. Tutkimusaineistona käsitellään vain tutkimuksen tarkoituksen kannalta tarpeellisia henkilötietoja.

Tutkittavien henkilötietoja käsitellään vain sellaisissa ympäristössä ja välineillä, jotka rekisterinpitäjä on arvioinut riittävän tietoturvalle henkilötietojen käsittelyyn. Erityisiä henkilötietoryhmiä koskevat korotetut tietoturva-vaatimukset. Aineiston käsittelystä on laadittu erillinen aineistonhallintasuunnitelma.

Aineistosta poistetaan suojatoimena tunnistetiedot eli suorat tunnistetiedot kuten nimi, koulu ja luokka muutetaan numerotunnisteeksi (pseudonymisointi). Tällöin tunnistettavuuteen voidaan palata koodin tai vastaavan tiedon avulla. Koodiavain säilytetään erillään aineistosta ja siihen on pääsy vain henkilöillä, joiden tehtäväkuvaan tällaisen aineiston käsittely kuuluu. Hankkeen päätyttyä myös tämä koodiavain hävitetään ja aineisto anonymisoidaan, eli siitä poistetaan kaikki henkilötiedot. Aineiston elinkaaren aikana huomioidaan henkilötiedon minimointiperiaate ja tarpeellisuusvaatimus.

Aineistoa analysoidaan hankkeen tutkimussuunnitelman mukaisesti siten, että yksittäisen henkilön vastaukset eivät ilmene tuloksissa. Myöskään yksittäistä vastaajaa, oppilasryhmää tai toimipaikkaa koskevia tietoja ei esitetä erikseen, vaan tulokset raportoidaan ryhmittäin esimerkiksi sen mukaan, kuuluuko vastaaja tai lapsiryhmä kokeilu- vai verrokkiryhmään.

8. Henkilötietojen käsittelyn kesto

Sanoma Media Finland / Egmont Story House AB käsittelevät ja säilyttävät tutkittavien osoitetietoja sarjakuvien toimittamiseen tarvittavan ajan. Tämän jälkeen osoitetiedot poistetaan eikä niihin ole enää paluuta, arviolta syyskuuhun 2026 mennessä.

Tutkimuksen päättymisen jälkeen anonymisoitu tutkimusaineisto (aineisto, josta on poistettu tunnistamisen mahdollistavat tiedot) talletetaan soveltuvaan arkistoon, josta se on saatavilla avoimen käytön mahdollistavalla lisenssillä. Tutkimus katsotaan päättyneeksi, kun siihen liittyvien tutkimusartikkelien julkaisusta on kulunut kaksi vuotta. Muu kuin anonymisoitu ja arkistoitu tutkimusaineisto tuhoetaan.

9. Rekisteröidyn oikeudet

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi ja mitä henkilötietojasi käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojasi poistamista tietyissä tapauksissa. Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen tai vastustamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 ja 21 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojasi käsittelyn rajoittamiseen ja vastustamiseen tietyissä tilanteissa..

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalaissa säädetyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Lisäksi oikeuksista voidaan poiketa, jos rekisterinpitäjä osoittaa, ettei se pysty tunnistamaan rekisteröityä. Jos rekisteröity antaa oikeuksia käyttääkseen lisätietoja, joiden perusteella hänet voidaan tunnistaa, on rekisteröidyn oikeudet lähtökohtaisesti toteutettava.

Automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa henkilötietojasi ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon.

Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen

Jos sinulla on kysyttävää rekisteröidyn oikeuksista, voit olla yhteydessä tietosuojavastaavaan. Kaikki oikeuksien toteuttamista koskevat pyynnöt toimitetaan Jyväskylän yliopiston kirjaamoon. Kirjaamo ja arkisto, PL 35 (C), 40014 Jyväskylän yliopisto, puh. 040 805 3472, e-mail: kirjaamo(at)jyu.fi. Käyntiosoite: Seminaarinkatu 15 C-rakennus (Yliopiston päärakennus, 1. krs), huone C 140.

Tietoturvaloukkauksesta tai sen epäilystä ilmoittaminen Jyväskylän yliopistolle

<https://www.jyu.fi/fi/yliopisto/tietosuojailmoitus/ilmoita-tietoturvaloukkauksesta>

Kohdassa 1 luetellut organisaatiot toimivat tässä tutkimuksessa yhteisrekisterinpitäjinä, eli ne vastaavat yhdessä henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta. Tutkittavat voivat tehdä kaikki tutkimukseen liittyvät pyynnöt Jyväskylän yliopistolle (vastaanottaja) edellä kerrotussa kappaleessa kuvatulla tavalla. Tutkittava voi käyttää tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan. Tällöin vastaanottaja välittää pyynnön tai vaatimuksen myös muille yhteisrekisterinpitäjille.

Sinulla on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, erityisesti siinä jäsenvaltiossa, jossa vakinainen asuinpaikkasi tai työpaikkasi on taikka jossa väitetty rikkominen on tapahtunut, mikäli katsot, että henkilötietojen

käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679. Suomessa valvontaviranomainen on tietosuojavaltuutettu.

Tietosuojavaltuutetun toimiston ajantasaiset yhteystiedot: <https://tietosuoja.fi/etusivu>